

Національний технічний університет України
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Назва кафедри, що забезпечує
викладання

Правознавство

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Кафедра
інтелектуальної
власності та
приватного права

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітня програма	Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	очна (денна)
Рік підготовки, семестр	3 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	2 кредити: 60 годин – 16 год. лекцій, 14 год. практичних занять, 30 год. СРС
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік/МКР
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: кандидатка юридичних наук, доцентка, Головка Ольга Михайлівна, golovko.olga@lil.kpi.ua Практичні / Семінарські: кандидатка юридичних наук, доцентка, Головка Ольга Михайлівна, golovko.olga@lil.kpi.ua
Розміщення курсу	Посилання на дистанційний ресурс Google Classroom (код у викладача)

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Правознавство» є правничою дисципліною, що належить до нормативних освітніх компонентів циклу загальної підготовки бакалаврів.

Метою навчальної дисципліни «Правознавство» є правова освіта та правове виховання студентів, набуття актуальних знань з національного права та законодавства, зокрема, реалізації основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні.

Предметом навчальної дисципліни «Правознавство» є вивчення основ теорії держави і права, засад конституційного права України, основ адміністративного, цивільного, сімейного, трудового, кримінального права та інших галузей національного законодавства.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти:

ПРН02 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН04 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства
ПРН18 Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних

проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН20 Дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики, примножувати досягнення суспільства.

Відповідність результатів навчання та компетентностей за Стандартом вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (soft skills):

ЗК 01 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 14 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

За структурно-логічною схемою ОП пререквізитом навчальної дисципліни «Правознавство» є освітній компонент «Вступ до філософії», а постреквізитом – «Вступ до наукових досліджень та академічна доброчесність» та «Практичний курс перекладу. Частина 3. Технічні науки 2».

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Основи теорії держави і права.

Тема 2. Основи конституційного права України.

Тема 3. Система державних органів України.

Тема 4. Основи правової поведінки та юридична відповідальність

Тема 5. Основи цивільного права України.

Тема 6. Основи сімейного права України.

Тема 7. Основи кримінального права України.

Тема 8. Основи трудового права України.

Тема 9. Судочинство в Україні.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна

1. Конституція України від 28 черв. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 15.06.2025).
2. Гапотій В. Д., Слишик О. А. Основи права : підруч. Мелітополь : Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2019. 882 с. URL: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/4592/1/вся%20книга%20правознавство%20-%20видавництво%20%281%29.pdf> (дата звернення 21.06.2025).
3. Правознавство : підруч. / Балюк Г. І. та ін. ; за відп. ред. О. В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 632 с.
4. Правознавство : підруч. / Волошкевич Г. А. та ін. Черкаси, 2019. 686 с. URL: <http://eprints.cdu.edu.ua/1977/1/pravozn21.04.pdf> (дата звернення 13.05.2025).
5. Правознавство : навч. посіб. / за ред. Д. В. Каменського, В. О. Мирошніченка. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 288 с.

Додаткова

1. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 21.06.2023).

2. Сімейний кодекс України від 10 січ. 2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення 21.06.2023).
3. Кодекс законів про працю України від 10 груд. 1971 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення 21.06.2023).
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 груд. 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 21.06.2023).
5. Кримінальний кодекс України від 05 квіт. 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 21.06.2023).

Для пошуку нормативно-правових актів бажано використовувати офіційний вебпортал парламенту – Верховної Ради України: <https://www.rada.gov.ua/>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

У межах дисципліни заплановано такі види навчальних занять: лекції, практичні заняття, самостійна робота. Навчання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу та стратегії взаємодії викладача й здобувачів з метою ефективного засвоєння навчального матеріалу та формування відповідних компетентностей.

Теми дисципліни взаємопов'язані, матеріал вивчається в логічній послідовності. На практичних заняттях розкриваються найбільш суттєві теоретичні питання, які дозволяють забезпечити студентам можливість глибокого самостійного вивчення всього програмного матеріалу. Теми та порядок виконання практичних занять сформовано в логічній послідовності і повністю узгоджуються з метою дисципліни. Теоретичні і практичні знання поглиблюються шляхом самостійної роботи з використанням рекомендованої літератури та глобальної мережі Internet.

Під час навчання застосовуються: метод «мозкового штурму», кейс-метод, пояснювально-ілюстративний (словесна, наочна та практичні форми), проблемно-пошукові методи: проблемного викладу, дослідницький метод. На заняттях використовуються презентації лекцій з використанням мультимедійного обладнання. Усі методи і форми навчання орієнтовані на стимулювання пізнавальної діяльності здобувачів, їхньої активності на заняттях, самостійної роботи та креативного мислення, що є визначальними факторами мотивації здобувачів вищої освіти до вивчення освітнього компонента.

5.1. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми, перелік основних питань, література	Аудиторних годин
1	Лекція 1 Тема 1. Основи теорії держави і права 1. Наукове обґрунтування необхідності існування інститутів держави та права. 2. Поняття, ознаки, функції держави. 3. Поняття та ознаки права, його соціальне призначення. <i>Література:</i> основна [1-5].	2
2	Лекція 2 Тема 2. Основи конституційного права України 1. Конституційне право України – провідна галузь національного права. 2. Історія та теорія української конституції. 3. Основи правового статусу особи в Україні. 4. Конституційно-правовий статус вищих, центральних та місцевих органів публічної влади. <i>Література:</i> основна [1-5].	2
3	Лекція 3 Тема 3. Система державних органів України. 1. Влада в державі. 2. Гілки влади.	2

	<i>Література: основна [1-5].</i>	
4	Лекція 4 Тема 4. Основи правової поведінки та юридична відповідальність 1. Правомірна та протиправна поведінка. 2. Адміністративне правопорушення. <i>Література: основна [1-5], додаткова [4].</i>	2
5	Лекція 5 Тема 5. Основи цивільного права України 1. Поняття, предмет та джерела цивільного права України. 2. Право власності та інші речові права. 3. Договір у цивільному праві. 4. Спадкове право. <i>Література: основна [1-5], додаткова [1].</i>	2
6	Лекція 6 Тема 6. Основи сімейного права України 1. Поняття, предмет та джерела сімейного права України. 2. Загальні положення про шлюб. 3. Права та обов'язки подружжя. 4. Права та обов'язки матері, батька і дитини. <i>Література: основна [1-5], додаткова [2].</i>	2
7	Лекція 7 Тема 7. Основи кримінального права України 1. Поняття та предмет кримінального права України. 2. Поняття та ознаки кримінального правопорушення. <i>Література: основна [1-5], додаткова [5].</i>	2
8	Лекція 8 Тема 8. Основи трудового права України 1. Поняття та сторони трудового договору. Трудова правосуб'єктність. 2. Трудовий договір. <i>Література: основна [1-5], додаткова [3].</i>	2
9	Лекція 9 Тема 9. Судочинство в Україні 1. Основи цивільного судочинства в Україні. 2. Провадження у справах про адміністративні правопорушення. <i>Література: основна [1, 3-5].</i>	2
	Всього	18 год.

5.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми, перелік основних питань, література	Аудиторних годин
1	Практичне заняття 1 Тема 1. Основи теорії держави і права 1. Наукове обґрунтування необхідності існування інститутів держави та права. 2. Поняття, ознаки, функції держави. 3. Поняття та ознаки права, його соціальне призначення. <i>Література: основна [1-5].</i>	2
2	Практичне заняття 2 Тема 2. Основи конституційного права України 1. Конституційне право України – провідна галузь національного права. 2. Історія та теорія української конституції. 3. Основи правового статусу особи в Україні. 4. Конституційно-правовий статус вищих, центральних та місцевих органів публічної влади.	2

	<i>Література:</i> основна [1-5].	
3	Практичне заняття 3 Тема 3. Система державних органів України. 1. Верховна Рада України 2. Президент України і його повноваження 3. Кабінет Міністрів України. <i>Література:</i> основна [1-5].	2
4	Практичне заняття 4 Тема 4. Основи правової поведінки та юридична відповідальність 1. Поняття правомірної поведінки. Правопорушення: поняття, види, ознаки, склад. 2. Юридична відповідальність: поняття, принципи, види. <i>Література:</i> основна [1-5], додаткова [4].	2
5	Практичне заняття 5 Тема 5. Основи цивільного права України 1. Поняття, предмет та джерела цивільного права України. 2. Право власності та інші речові права. 3. Договір у цивільному праві. 4. Спадкове право. <i>Література:</i> основна [1-5], додаткова [1].	2
6	Практичне заняття 6 Тема 6. Основи сімейного права України 1. Поняття, предмет та джерела сімейного права України. 2. Загальні положення про шлюб. 3. Права та обов'язки подружжя. 4. Права та обов'язки матері, батька і дитини. <i>Література:</i> основна [1-5], додаткова [2].	2
7	Практичне заняття 7 Тема 7. Основи кримінального права України 1. Покарання та його види. 2. Загальна характеристика Особливої частини Кримінального кодексу України. <i>Література:</i> основна [1, 3-5].	2
8	Практичне заняття 8 Основи трудового права України 1. Поняття робочих годин. 2. Поняття та види відпочинку згідно з КЗПП України. <i>Література:</i> основна [1, 3-5].	2
9	Практичне заняття 9 Тема 9. Судочинство в Україні 1. Кримінальне судочинство в Україні. 2. Структура КПК України. <i>Література:</i> основна [1, 3-5].	2
	Всього годин:	18

5.3.Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми, перелік основних питань, література	Форма контролю, кількість годин
1	Тема 1. Основи теорії держави і права 1. Правовідносини: поняття, склад, види. 2. Юридична відповідальність: поняття, ознаки, види. <i>Література:</i> основна [1-5].	<i>Тестові завдання</i> 2 год
2	Тема 2. Основи конституційного права України 1. Принципи конституційного ладу України.	<i>Тестові завдання</i> 2 год

	2. Територіальний устрій України. 3. Місцеве самоврядування. <i>Література:</i> основна [1-5].	
3	Тема 3. Система державних органів України. 1. Місцеве самоврядування в Україні 2. Система судових органів 3. Правоохоронні органи і їх система. <i>Література:</i> основна [1-5].	<i>Тестові завдання</i> <i>4 год</i>
4	Тема 4. Основи правової поведінки та юридична відповідальність 1. Провадження у справах про адміністративні правопорушення <i>Література:</i> основна [1-5], додаткова [4].	<i>Тестові завдання</i> <i>2 год</i>
5	Тема 5. Основи цивільного права України 1. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. 2. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. 3. Цивільне судочинство в Україні. <i>Література:</i> основна [1-5], додаткова [1].	<i>Тестові завдання /</i> <i>Практичні завдання</i> <i>/ кейси</i> <i>4 год</i>
6	Тема 6. Основи сімейного права України 1. Сімейні права та сімейні обов'язки особи. 2. Усиновлення. <i>Література:</i> основна [1-5], додаткова [2].	<i>Тестові завдання /</i> <i>Практичні завдання</i> <i>/ кейси</i> <i>2 год</i>
7	Тема 7. Основи кримінального права України 1. Кримінальна відповідальність: загальні положення. 2. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння. 3. Відновне правосуддя в Україні. <i>Література:</i> основна [1-5], додаткова [5].	<i>Тестові завдання /</i> <i>Практичні завдання</i> <i>/ кейси</i> <i>4 год</i>
8	Тема 8. Основи трудового права України 1. Робочий час і час відпочинку. 2. Оплата праці. 3. Трудова дисципліна. Дисциплінарні стягнення. <i>Література:</i> основна [1-5], додаткова [3].	<i>Тестові завдання /</i> <i>Практичні завдання</i> <i>/ кейси</i> <i>2 год</i>
9	Тема 9. Судочинство в Україні 1. Особливості судочинства в країнах ЄС <i>Література:</i> основна [1, 3-5].	<i>2 год.</i>
10	МКР	<i>2 год</i>
11	Залік	<i>6 год</i>

Політика та контроль

6. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Студентам рекомендується відвідувати заняття. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Тому невідвідування занять суттєво знижує рейтинг студента. Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи. Результат модульної контрольної роботи для студента, який не з'явився на контрольний захід без поважних причин, є нульовим. Студент, який не з'явився на модульну контрольну роботу через поважні причини, повинен особисто (або через іншу особу) не пізніше наступного дня повідомити про це і протягом тижня після виходу надати відповідні пояснення та підтверджуючі документи. У такому випадку йому надається можливість в індивідуальному порядку написати МКР. Детальніше за посиланням: <https://osvita.kpi.ua/node/32>

Заохочувальні бали

Критерій	Ваговий бал
Участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших заходах та/або конкурсах (за тематикою навчальної дисципліни)	+10 балів
Виступ на занятті з ініціативною доповіддю на обрану творчу тему за програмою дисципліни	+5 балів

Загальна кількість заохочувальних балів не може перевищувати **10 балів**.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/code>

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються. Детальніше:

<https://osvita.kpi.ua/node/182>

Інклюзивне навчання

Освітній компонент може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Використання інструментів штучного інтелекту

Університет підтримує раціональне експериментування з генеративними інструментами ШІ, але за умови врахування важливих аспектів використання таких інструментів, зокрема: інформаційної безпеки, конфіденційності даних, дотримання вимог авторського права та академічної доброчесності. Під час використання інструментів ШІ слід керуватися Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/1225>.

7. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студента(-ки) з дисципліни складається з балів, що він/вона отримує за:

№ з/п	Контрольний захід семестр	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Тестування та/або виконання та захист індивідуальних практичних робіт (завдань, кейсів)	81	9	9	81
2.	Модульна контрольна робота (МКР)	19	19	1	19
	Всього				100

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Критерії нарахування балів:

1. Тестування / індивідуальна практична робота

Кожен тест, завдання чи кейс оцінюється в 9 балів. Студент отримує відповідно набрану кількість балів за виконану роботу. Одне завдання тесту оцінюється в 1 бал, якщо в самому

тесті не вказано інше. Виконання робіт оцінюється в 9 балів:

- «відмінно», повне і цілком правильне виконання завдання, творчий підхід, вільне володіння матеріалом (допускаються незначні помилки) – 9-8 балів;
- «добре», правильне виконання завдання (допускаються помилки), володіння матеріалом на високому рівні – 7-6 балів;
- «задовільно», частково правильне виконання завдання, володіння матеріалом на достатньому рівні – 5 балів;
- «незадовільно», якість виконаного завдання не відповідає вимогам мінімальної оцінки, завдання не виконано – 4-0 балів.

2. МКР

- **19-18 балів** («відмінно») – безпомилково правильне виконання завдань (не менше 90% потрібної інформації);
- **17-15 балів** («добре») – правильне виконання завдань з незначними недоліками (не менше 75% потрібної інформації);
- **14-12 балів** («задовільно») – виконання завдань з допущенням помилок (не менше 60% потрібної інформації);
- **11-0 балів** («незадовільно») – кількість правильно виконаних завдань не відповідає вимогам мінімальної задовільної оцінки, МКР не зараховано.

КАЛЕНДАРНИЙ КОНТРОЛЬ

№ атестації	Термін атестації	Умови отримання атестації
Перший календарний контроль	7-ий тиждень	Поточний рейтинг не менше 10 балів (50% від максимально можливого поточного рейтингу)
Другий календарний контроль	13-ий тиждень	Поточний рейтинг не менше 30 балів (50% від максимально можливого поточного рейтингу)

СЕМЕСТРОВА АТЕСТАЦІЯ СТУДЕНТІВ

Здобувачі, які мають рейтинг 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань. Студент(к)и, які наприкінці семестру мають рейтинг менше 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку, виконують залікову контрольну роботу, і ця рейтингова оцінка є остаточною.

Залікова контрольна робота оцінюється у 100 балів максимум та здається усно через обрання 2 випадкових питання з переліку питань до заліку. До написання залікової контрольної роботи допускаються студенти з будь-яким рейтингом. Викладач(-ка) залишає за собою право задавати додаткові запитання для прояснення рівня підготовки студентом(-кою).

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Бали	Оцінка за університетською шкалою
100 ... 95	Відмінно
94 ... 85	Дуже добре
84 ... 75	Добре
74 ... 65	Задовільно
64 ... 60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

8. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

8.1. Відповідно до Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті здобувачі мають можливість зарахувати результати свого навчання, отриманих в інших формах освіти. Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/179>

8.2. Орієнтовні питання до заліку з навчальної дисципліни «Правознавство»

1. Основні теорії походження держави.
2. Держава та її основні ознаки.
3. Функції держави.
4. Форма держави: поняття та елементи.
5. Форма правління: поняття та види.
6. Поняття та види монархій.
7. Поняття та види республік.
8. Форма державного устрою: поняття та види.
9. Політичний режим: поняття та види.
10. Поняття і основні ознаки права. Місце права серед інших соціальних норм.
11. Функції права.
12. Джерела (форми) права: поняття і види.
13. Норма права: поняття, види.
14. Структура норми права.
15. Поняття і види правовідносин.
16. Структура і зміст правовідносин.
17. Суб'єкти правовідносин.
18. Поняття та елементи правосуб'єктності.
19. Юридичні факти: поняття і види.
20. Поняття і види юридичної відповідальності.
21. Поняття та ознаки правопорушення.
22. Склад правопорушення.
23. Загальні ознаки конституційного ладу в Україні.
24. Територіальний устрій України.
25. Поняття та система конституційних прав і свобод в Україні.
26. Особисті права та свободи.
27. Політичні права та свободи.
28. Економічні, соціальні та культурні права та свободи.
29. Конституційні обов'язки громадян в Україні.
30. Конституційні гарантії прав людини.
31. Поняття та види виборів.
32. Виборчі системи.
33. Порядок проведення виборів в Україні.
34. Поняття та види референдумів.
35. Правовий статус Верховної Ради України.
36. Правовий статус Президента України.
37. Правовий статус Кабінету Міністрів України.
38. Система центральних органів державної виконавчої влади в Україні.
39. Система місцевих органів державної виконавчої влади в Україні.
40. Місцеве самоврядування в Україні.
41. Правовий статус Конституційного Суду України.
42. Фізична особа як суб'єкт цивільних правовідносин.
43. Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин.
44. Поняття і форма правочину.
45. Спадкування за законом.
46. Спадкування за заповітом.

- 47. Поняття та зміст трудового договору.
- 48. Строки і форма укладення трудового договору.
- 49. Контракт у трудовому праві.
- 50. Підстави припинення трудового договору.
- 51. Поняття та підстави дисциплінарної відповідальності.
- 52. Поняття, ознаки та види адміністративних правопорушень.
- 53. Поняття, ознаки та види злочинів.
- 54. Покарання: поняття та види.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри інтелектуальної власності та приватного права, кандидатом юридичних наук, доцентом Головка Ольгою Михайлівною.

Ухвалено кафедрою інтелектуальної власності та приватного права (протокол № 13 від 10.06.2025 р.).

Погоджено Методичною комісією факультету лінгвістики (протокол № 12 від 11.06.2025 р.).